

**Ein kúla: Framman av stúvi á høgna
og rivað heilt á vinstra.
11. í 11. kl. 11:00 1918 tagnaðu
kanónirnar á vestara hermóti**

Ein kroppur av einum ungum manni
liggur
í eini skotgrøv í Verdun
og blóðir.
Eitt barn av kjóti og blóði
letur blóð frá síni móðir
til ta døkku mold
á tí krigsherjaða feld.

Ein foldarsonur,
sum fór avstað í dimmgrønum koti
snemma á morgni
við byrsu á baki í summarloti,
við lúðraljóði úr gyltum hornum
við duni av trummum og bjellum –
ferdu hann til Verdun, –
burt frá sær og sínum
og ungðómsins normum.

Eitt lag Verdun –
við gneilandi skálumbum
úr ljómandi gotursstykki –
eitt yndislag av hvínandi skurð
rungar
við Ypres –
við Arras!
Eitt deydskjaldur um treða og sorg –
eitt dimt, døkt harmaljóð –
eitt øðrvísi sálmalag –
um deymin av deyða í klóri;
tá alt liggur í sori!!

»Hermaður í skotgrøv
byrsu tína lóg!
Tú skalt upp úr
morlittari grøv
at teiga um skarðlittan svørð
á Guðs grønu jørð!!

Les títt Faðir vár í dag
ger skjótt av,
tí ein kúla flýgur avstað,
markað: Framman á stúvi og rivað
heilt!!!«

Í rísandi sól
pumpar eitt hjarta blóð
við eitt hermót við Somme,
við bygdina Passendaele,
í runu og móru,
tí ein kúla skal –
bera eina kvøðu til mín,
frá einum eg ikki kenni,

men sum eg,
vaðar í runu og móru,
og er saksalopin um ennið,
ein fíldarsonur, –
sonur eina móðir.

Eg eri bert níttan,
eg havi lisið mítt Faðir vár,
í gjár og í dag.

Eitt fón við stálkyndum varrum,
ein ljómandi kúla,
kemur úr byrsumúla
og mótir mær
við kanti við mítt náttarból,
við mína dimmleittu skotgrøv
og leggur seg
við mína hjartarót,
við eitt hermót,
við vestara geila,
í Verdun, Somme
Ypres ella St. Mihiel.

Ein kúla er ongað mær.
Hon reiðir sær ból
við vinstra hjartakamar,
har bert er níttan ára gamalt blóð.

Eg goymi hana til mín uppreisnargag.

Eg fari at vísa Várharra hana –
mín gylta hjartalut,
sum nú eg havi goymt
í áttati ár.
Hon er tann sama
í dag sum í gjár,
eisini, tá ið eg las mítt Faðir vár.
Hon er markað:
Framman á stúv og rivað heilt.

Hon tók meg,
tá ið blóðið var heitt,
men skjótt gjørdist kalt
kring mín kropp,
og sveitin – mítt egna blóð
fór í móru og mold,
og kúlan var ísaköld
við eitt hermót –
mítt fyrsta deyðskvøld
við Verdun.

Frits

Helena Dam á Neystabø. Landsstýriskvinna í almanna og heilsumálum

- Takið eldra- árið til eftir- tektar

segði Helena Dam á Neystabø
á fundi í Norðurlandaráðnum

Det er glædeligt, at vi her
på Nordisk Råds halv-
tredstidssession
oplever, at lederne for de
selvstyrende områder i
Norden på lige fod med
de nordiske statsministre
har fået mulighed for at
underskrive en de-
klaration om et holdbart
Norden.

Det understreger at
Nordisk Råd og Nordisk
Ministerråd bestræber sig
på, at det nordiske sam-
arbejde skal foregå på lige
fod, og det understreger
at et af det nordiske sam-
arbejdes fornemste for-
mål er at støtte de enkelte
lande i deres bestræbelser
på at sikre sine borgere en
værdig, og social tryk til-
værelse, og at det er en
gensidig nordisk forplig-
telse at beboerne i alle
Nordens regioner har et
rimeligt og selvstændigt
eksistensgrundlag. Dette
for at undgå at mennesk-
er, lande eller regioner
marginaliseres med fatt-
igdom, utryghed og sosial
uro til følge.

Deklarationen, som bli-
ver underskrevet på dette
møde signaliserer, at der
sikkert ikke vil gå så lang
tid endnu, før det bliver
muligt at tage skridtet
fuldt ud og i Nordisk regi-
anerkende, at de såkaldte
selvstyrende områder rent
faktisk også er lande, som
har forudsætninger for at
deltage i nordisk sam-
arbejde og på internationalt
plan på lige fod med de
etablerede lande.

Ingen ved bedre end de
små lande, at man ikke er
nok i sig selv og at sam-
arbejde og solidaritet mel-
lem lande og folk er en
forudsætning for den en-
kelte borgers velfærd og
sosiale rettigheder, og at
kun ved at forpligte den
enkelte til at tage ansvar
for sit eget liv og sin egen
tilværelse, kan vi i fælles-
skab opnå fremskridt.

Og vi kan også tale med
om, hvor vigtigt det er at
tage sig i agt for vel-
værdssygdommene så
som

- ensomhed blandt ældre

- arbejdsløshed

- opløsninger af familier
som en af samfundets
vigtigste hjørneste

- børn der lider af omsorgs-
svigt

- spiritus og stofmisbrug

For i et lille samfund er kon-
sekvenserne af disse vel-
færdssygdomme så synlige.

Her ved indgangen til et
nyt århundrede er det natu-
rligt at tage de store temaer
op til debat og at spørge sig
selv om tiden er inde til
grundlæggende ændringer.

Dette har vi gjort på Fæ-
røerne, og vi er kommet til
den konklusion, at forudsæt-
ningerne for at Færøerne
kan blive en fuldgyldig
medspiller i Nordisk og glo-
balt samarbejde er, at vi ta-
ger det fulde ansvar for vort
egne land.

Som sagt betyder denne
beslutning ikke, at vi vil af-
skære de bånd, som har bun-
det os sammen med om-
verdenen. Tværtimod.

Beslutningen har medført,
at det blandt andet på det
socialpolitiske område står
overfor en kæmpe stor ud-
fordring at skabe egen lov-
givning og trykke rammer
omkring en sosial politik, en
ældrepolitik, en handicap-
politik og en arbejdsmark-
edspolitik der er tilpasset det
færøske samfund.

Vi har gennem mange år
implementeret dansk sosial-
politisk lovgivning, hvilket
vi har været glade for, ingen
tvivl om det. For vi ved, at
Danmark ligeså veld som de
andre nordiske lande prioriterer
socialpolitikken højt
som grundlag for velfærds-
samfundet. Men det siger
sig selv, at i et samfund med
45.000 indbyggere og i et
samfund som har en helt
anderledes erhvervsstruktur
og bosættelsesmønstre, er
det nødvendigt at forenkle
systemerne og i særdeleshed.

Vi agter derfor naturligvis
at bygge på de erfaringer
som vi på nuværende tids-
punkt har, og på de erfaringer,
som de nordiske lande
har høstet gennem et man-
geårigt bevidst velfærds-
politisk arbejde.

Men vi agter også at bi-
beholde de tætte sosiale
relationer, der endnu hersker
på Færøerne, ikke mindst
mellem generationerne.

Jeg ser frem til et frugt-
bart samarbejde med de nor-
diske lande de nordiske sos-
ial- og sundhedsministre

Helena Dam á Neystabø,
almanna- og
heilsumálaráðharri

omkring disse spørgsmål.
Jeg vil også gerne benytte
lejligheden til at gøre op-
mærksom på, at vi fra fæ-
røsk side meget gerne vil
være med i de sammenlig-
nende analyser af sosiale
anliggender i de nordiske
lande, som fra tid til anden
bliver foretaget, og givet ud
i bøger og pjecer.

En afholdt færøsk forfat-
ter ender et af sine store
digte om generationernes
gensidige forpligtelse med
ordene »Gott er at kenna
hitav av hondum ið sleptu«,
som betyder, det er godt at
føle varmen af hænder der
giver slip.

Der blev i går talt om, at
1999 er havets år.

Men 1999 er også de æl-
dres år. Jeg vil derfor ende
min tale med at opfordre
Nordens råd til at tage æl-
dret til efterretning, og at
markere det. Det ville være
en værdig målsætning for
året 1999, hvis vi i fæl-
leskab fik skabt et grundlag
for en værdig ældrepolitik,
som har til formål at inte-
grere de ældre som ligeværdige
borgere, der har meget
at give de mukkende ge-
nerationer, og at de ikke, som
det ofte fremgår af diskus-
sionerne omkring sosial og
ældrepolitik, at de ældre er
en byrde som samfundet har
vanskeligheder med at bære
og finansiere.

Med et formål kunne man
i nordisk regi intensivere
sosialforskningen omkring
ældrespørgsmålene, og vi
ville på Færøerne gerne stil-
le os til rådighed i et sådant
tiltag.